

دایره اطلاعات برای مصرف خون

و

فرآورده‌های خونی

تألیف و ترجمه:

دکتر محمد رضا بلالی

دکتر هبید مختاری

زیر نظر:

دکتر علی اکبر پورفتح‌اله

دکتر کریم شمس اسنجان

سرشناسه: بلالی، محمدرضا، ۱۳۵۷

عنوان و نام پدیدآور: دایره اطلاعات برای مصرف خون و فرآورده‌های خونی / تألیف و ترجمه محمدرضا بلالی، مجید مختاری، [به سفارش] سازمان انتقال خون ایران، زیر نظر علی‌اکبر پورفتح‌اله، کریم شمس اسنجان.

مشخصات نشر: تهران: موسسه فرهنگی انتشاراتی زهد، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۰۸ ص.

شابک: 978-600-97549-0-8 ۱۲۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: خون - - انتقال - - پیش‌بینی‌های ایمنی

موضوع: Blood- -Transfusion- - Safety measures

موضوع: خون - - انتقال - - عوارض و عواقب

موضوع: Blood- -Transfusion- -Complications

موضوع: خون - - انتقال - - کنترل کیفی

موضوع: Blood- -Transfusion- - Quality control

شناسه افزوده: مختاری، مجید، ۱۳۶۰

شناسه افزوده: پورفتح‌اله، علی‌اکبر، ۱۳۳۹

شناسه افزوده: شمس اسنجان، کریم

شناسه افزوده: سازمان انتقال خون ایران

شناسه افزوده: Iranian Blood Transfusion Organization

رده‌بندی کنگره: ۶۱۰/۲۱/ب۱۷۱/رم

رده‌بندی دیویی: ۶۱۰/۳۹

شماره کتابشناسی ملی: ۶۶۶۸۰۵

دایره اطلاعات برای مصرف خون و

فرآورده‌های خونی

تألیف و ترجمه:

دکتر محمدرضا بلالی، دکتر مجید مختاری

زیر نظر:

دکتر علی‌اکبر پورفتح‌اله، دکتر کریم شمس اسنجان

ناشر: انتشارات زهد

با همکاری سازمان انتقال خون ایران

نوبت چاپ: اول، بهار ۹۶

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی زهد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۵۴۹-۰۰-۸

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق چاپ و نشر محفوظ است

فهرست محتویات

۷	مقدمه
۹	خطاب به تمام استفاده‌کنندگان خون و فرآورده‌های آن
۱۱	اطلاعات کلی در مورد خون کامل و سایر فرآورده‌های خونی
۱۱	اهدایندگان
۱۲	ازمایش خون‌های اهدایی
۱۳	برچسب‌گذاری و برچسب‌های خون و فرآورده
۱۴	دستورالعمل استفاده از خون کامل و فرآورده‌ها
۱۸	خطرات و عوارض جانبی، مرده با تزریق خون و فرآورده
۱۸	عوارض ایمنولوژیک حاد
۱۹	واکنش‌های آلرژیک
۲۰	واکنش‌های آنافیلاکسی / آنافیلاکتونید
۲۰	آسیب حاد ریوی مرتبط با انتقال خون
۲۲	واکنش‌های همولیتیک تأخیری
۲۲	آلویمونونیزاسیون
۲۳	بوربورای بعد از تزریق خون
۲۵	عوارض مرتبط با عوامل عفونی
۲۹	افزایش حجم خون در گردش مرتبط با انتقال خون
۲۹	کاهش دمای بدن

۳۰	۴. عوارض متابولیک
۳۱	واکنش‌های کشنده انتقال خون
۳۲	خون کامل و دیگر فرآورده‌های حاوی گلبول قرمز
۳۲	شرح
۳۴	عملکردها
۳۵	موارد استفاده
۳۵	موارد عدم استفاده
۳۶	ساز موافقت تزریق
۳۷	ملاحظات جانبی و خطرات
۴۳	انواع فرآورده‌های خونی
۴۹	فرآورده‌های پلاسمایی
۴۹	کلیات
۵۰	پلاسمای تازه منجمد شده (FFP)
۵۴	پلاسمای کم کرایو
۵۶	پلاسمای ذوب شده
۵۸	فرآورده‌های رسوب کرایو
۶۰	فرآورده‌های پلاکتی
۶۱	شرح
۶۵	عملکرد
۶۶	موارد استفاده
۶۷	موارد عدم استفاده

- ۶۸..... مقدار و نحوه تزریق
- ۷۱..... عوارض جانبی و خطرات
- ۷۵..... فرآورده‌های پلاکتی در دسترس
- ۷۷..... فرآورده‌های ثانویه روی فرآورده‌ها
- ۷۷..... کاهش لکوسیت
- ۷۷..... شرح
- ۷۸..... موارد استفاده
- ۷۸..... موارد عدم استفاده
- ۷۹..... عوارض جانبی و خطرات
- ۷۹..... شرح
- ۸۰..... موارد استفاده
- ۸۰..... عوارض جانبی و خطرات
- ۸۱..... فرآورده شسته شده
- ۸۱..... شرح
- ۸۱..... موارد استفاده
- تست‌های اضافی برای شناسایی خون‌های Anti-CMV منفی (سرونگاتیو)
- ۸۱.....
- ۸۲..... شرح
- ۸۲..... موارد استفاده
- ۸۳..... خلاصه فرآورده‌های خون
- ۹۰..... منابع

بسمه تعالی

مقدمه

طب انتقال خون از دیرباز جهت درمان بیماران، حیاتی بوده است. اما بروز خطاهای متعدد در مراحل مختلف درخواست، جمع‌آوری و مصرف این فرآورده‌ها گاهی منجر به عوارض جبران ناپذیری شده که از یک سو نیاز به وجود برنامه‌های جدید و استاندارد برای مستندسازی روند تزریق خون، ارزیابی ساخته و از سوی دیگر پیشگیری از خطاهای انسانی، آلودگی و عوارض ناشی از تزریق خون را بسیار مهم و حیاتی می‌نماید. این رویکرد تلاش شود که هر واحد خون تزریقی نجات‌دهنده زندگی باشد. درمان از خون و فرآورده‌های آن استفاده شود که امکان ادامه حیات بیمار را فراهم نماید. لذا این محصول بیولوژیک باید با دقت و منطق مصرف شود و هر پزشکان تجویز کننده خون در این است که خون را فقط زمانی مصرف کنند که جان بیمار در معرض خطر مرگ باشد و هیچ جایگزین مناسب دیگری هم جای تجویز خون و فرآورده‌های آن موجود نباشد.

به دلیل محدود بودن فضای برچسب‌های کیسه خرد و فرآورده‌های آن، این کتابچه به عنوان مکمل این برچسب‌ها تهیه شده است. خون و فرآورده‌های آن، محصولاتی بیولوژیک می‌باشند و به همین جهت فرآورده سلولی و غیرسلولی و بافت‌های زنده انسانی برای درمان بیمار از موارد استفاده قرار می‌گیرند. انتخاب فرآورده، حجم و سرعت تزریق و حجم‌گیری در شرایطی که در این کتابچه نیامده است می‌بایست بر اساس قضاوت پزشکی و ارزیابی بالینی تعیین گردد.

اخطار: احتمال خطر انتقال عوامل عفونی وجود دارد.

انتخاب دقیق اهداکنندگان خون و آزمایش‌های غربالگری موجود آزمایشگاه باعث حذف خطر نمی‌گردد. همچنین واکنش‌های سپتیک (septic) می‌توانند از انتقال خون و فرآورده‌های آلوده به باکتری نتیجه

شوند. اگر چه این گونه واکنش‌ها نادر می‌باشند، اما ممکن است جان دریافت‌کننده را تهدید نمایند. بعلاوه، به غیر از آنچه که بر روی برجسب کیسه خون آمده است فرآورده‌های خون ممکن است حاوی برخی مواد دیگر نیز باشند برای مثال؛ فرآورده‌های پلاکتی ممکن است به غیر از پلاکت‌ها حاوی گلبول‌های قرمز و سفید خون نیز باشند. بنابراین، کتابچه پیش رو نمی‌تواند به عنوان ضمانتی در مورد بی‌خطر یا مناسب بودن خون یا فرآورده‌های شرح داده شده در آن حتی زمانی که بطور صحیح از آن فرآورده‌ها استفاده می‌گردد، در نظر گرفته یا تفسیر شود.

توجه به اندیکاسیون‌های ویژه برای هر یک از فرآورده‌های خون، برای پیشگیری از تزریق خون بدون اندیکاسیون و نامناسب لازم می‌باشد.

روش انتقال خون اتورگ (مانند بازیافت خون در حین عمل جراحی و اهدای خون قبل از عمل) باید در مواردی که می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد در نظر گرفته شود، تا از خطر انتقال بیماری و واکنش‌های مصنوعی که می‌تواند از تزریق خون و فرآورده‌های خون آلورژیک اهدایی نتیجه گردد، کاسته شود.

در پایان از زحمات و تلاشهای بی‌وقفه تمامی همکاران خود در ادارات کل انتقال خون سراسر کشور، پرسنل محترم کادر درمان از متخصصان رشته‌های مختلف پزشکی، پرستاران و تمامی پرسنل بانک خون بیمارستانها تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

دکتر کریم شمس اسنجان

معاون فنی و فناوری‌های نوین سازمان انتقال خون ایران